

IJEZOZI N'IKWESI NTUKWASIOBI

1 Timoti 6:1, 2; Ndi Efesos 6:5-9; Ndi Rom 13:1-8.

IHEOMUMU 358

Nke Ndi etiti

AMAOKWU IBUN'ISI: “The o bula unu neme, nalunu olu site na nkpuru-obi-unu, dika unu naluru Onye-nwe-ayi olu, o bugh kwa madu” (Ndi Kolozi 3:23).

Ihu Chineke n'anya

“I gēwere obi-gi dum, were kwa nkpuru-obi-gi dum, were kwa uche-gi dum, hu Onye-nwe-ayi Chineke n'anya. Nka bu ihe uku na ihe mbu enyere n'iwu” (Matiu 22:37, 38).

O nwere otutu mmadu n'ụwa ndi naabughị umu Chineke ma ha nwere mmetuta na o kwesiri ka ha hu Chineke n'anya. Ha naekwu na ha huru Ya n'anya. Onye o bula amuru naenwe mmasi nime ya ife ihe o bula ofufe, ihu onye di elu kariya ya onwe ya n'anya. Ndi ahụ naamaghị banyere ezi Chineke ahụ na efe arusi.

Ma otutu mgbe, ndi ahụ bu ndi naeji uzọ di icheiche naeji kwa ememe di icheiche naefe Chienke, adighieme ka ofufe ha puta ihe na ndu ha naebi kwa ubochi n'etiti ndiozo. Jisos siri na anyi aghaghị iwere mkpuruobi anyi niile hu Chineke n'anya, na nke ahụ bu ihe mbu na ihe ukwu enyere n'iwu. Ma nke ahụ abughị naani ihe enyere n'iwu.

Ihu Onye agbataobi gi n'anya

Jisos tukwasikwara n'iwu nke mbu ahụ: “The nke abuo nke yiri ya bu nke a, “I gahu onye-agbataobi-gi n'anya dika onwe-gi” (Matiu 22:39). Umummadu puru ikwu na ha huru Onyenwe anyi n'anya, ma anyi apughị inwaputa ma o dighi otu ahụ. Ma anyi puru ikwu ososo ma mmadu huru onye agbataobi ya n'anya ma o hughị ya. Onye agbataobi puru ibu onye o bula nke anyi na ya naenwe mmekorita n'oge o bula. Otu onye oka iwu juru Jisos n'ogu oge si “Onye bu kwa onye-agbata-obim?” Jisos we koru ya akuko banyere ezigbo onye Sameria ahụ. Otu nwoke dabara n'etiti ndi na-apunara madu ihe ndi tikwa-ra ya ihe otiti n'uzo jogburu onwe-ya. Dika o togboro n'akuku uzọ otu onye-nchujà we si n'akuku uzọ ozo gabiga. O kwesiri ibuwori onye nanochi anya Chienke n'elu ụwa. O kwesiri igosi ihun'anya n'ebe nwoke a emeruru aru no dika Jisos gaemewori. Ma onye nchujà a lere onweya anya dika onye di elu kari onye puru inyere nwoke a no na mkpa aka. Onye Livai ahụ nke naesochite ya si kwa n'akuku uzọ ozo gabiga bu kwa onye mara ihe banyere ofufe nke ulu ukwu Chienke. Ufodu olu diri ya ilu gabuwori ilekota ndi oria na ndi naahujanya. Ya mere o kwesiri inyerewori nwoke a aka, ma asikwari na o hughị ya n'anya. Ma o gabigara “nakuku uzọ ozo.”

Emesia otu onye Sameria we bja, onye naamaghị ihe banyere okpukpe dika onye nchujà ahụ na onye Livai ahụ matara, ma o nwere ihun'anya n'ime obi ya nye onye a no na nsogbu, o nyekwara ya aka.

Mgbe Jisos kochara akuku a, O we juo onye oka iwu ahụ, “O bu onye nime madu ato a, ka i chee, gosiri onwe ya ka onye agbata-obi nke onye ahu dabara n'etiti ndi ahu napunara madu ihe?” (Luk 10:36). Onye o bula puru iza ajuju ahụ. Otu aka ahụ, onye o bula nke chorọ inyeaka ka anyi bu onye agbataobi anyi.

Anyi puru ikpo kwa ndi ezinaulo anyi ndi agbataobi anyi. Ndi nne na anukari na umu ha naakpa ezigbo agwa n'ulo ndi enyi ha kari n'ulo nke aka ha. Umu ntakiri ga naeche na ha ekwesighi igosiputa obioma na agwa oma nye ndi ha na ha si n'otu nne. Ma o buru na anyi nwere ihun'anya Jisos n'obi anyi, anyi gaahu mmadu niile n'anya.

Muo nke Chienke gwara Jon Onyeozu ka o dee: “O buru na onye o bula gasi, Anamahu Chienke n'anya, ma o nakpo nwa-nne-ya asi, o bu onye ugha: n'ih na onye nadigh ahu nwa-nna ya n'anya, bu onye o buworo, o pugh ihu Chienke n'anya, bu Onye o nahugh mgbe o bula?” (I Jon 4:20). O buru na anyi amuta n'ulo otu esi asopuru onwe anyi na ezinaulo anyi, o ghaghị esiri anyi ike isopuru ndiozo, anyi gerubekwara iwu nke obodo isi. Agwara anyi: “Nakwughachinu madu nile ihe nile unu ji ha n'ugwo: tunu utu nye onye unu ji ugwo utu, tunu utu-ahia nye onye unu ji ugwo utu-ahia, tuanu egwu onye unu ji ugwo egwu, sopurunu onye unu ji ugwo nsopuru” (Rom 13:7). N'obodo anyi, akuku nile, na kwa mba nile, enwere iwu di icheiche, nke emere maka odimma nke umummadu; ma ime ka otutu mmadu biri n'otu naenweghi esemokwu, aghaghị isopuru iwu ndi ahụ. “Ka mkpuru-obi o bula do

onwe-ya n'okpuru ndi nāchi isi n'elu ya: n'ihí na ọ digh onye ọ bula nachi isi ma ọ buru na Chineke edogh ya; ndi nāchi isi bu kwa ndi Chineke doworo" (Rom 13:1).

Ọlụ dị icheiche nke Ndi ewere N'ọlụ

Ndi anyi na ha naalụkọ n'otù ebe bụ kwa ndi agbataobi anyi. Ayi aghaghị ịdị naemeso ha n'uzọ ha gaeji mara na anyi bụ ụmụ Chineke. Pọl Onyeozí degaara Timọti sị: "Ka ha ra, bú ndi-orù nke nọ n'okpuru yoke, ha gua ndi-nwe-ha na ndi kwesiri nsọpuru nile, ka ewe ghara ikwulu aha Chineke na ozizi-ayi. Ma ka nwere ndi kwere ekwe dika ndi-nwe-ha, ka ha ghara ileli ha anya, n'ihí na ha bu umu-nna-ha; kama ka ha buru orù-ha kari" (I Timọti 6:1, 2).

Mgbe ụfọdụ anyi aghaghị agụ onweanyi ná ndi orù, ma ọ buru na anyi naaluru onyeozo ọlụ, anyi aghaghị iji irube isi lụọ ọlụ zuruokè bụ nke ọ naakwu anyi ụgwụ ya. Mgbe ụfọdụ onye na ewe mmadụ n'ọlụ puru ịbụ onye uche ya gbago agbagọ na onye siriike n'iluru ọlụ. Ma nke ahụ abughị ihe ngọpụ ime ka anyi ghara iluolu n'uzọ ziriezi maka ụgwọlụ anyi kwa ụbọchị. Pita dere: "Ndi nēje ozi, nēdonu onwe-unu n'okpuru ndi-nwe-unu n'egwu nile; ọ bugh nání n'okpuru ndi bụ ezi madu ndi nwe-kwa-ra obi-oma, kama ọ bu kwa n'okpuru ndi gbago agbagọ. N'ihí na nka bụ ihe-ekele, ma ọ buru na onye ọ bula nātachi obi n'ihe-nwuta di iche iche n'ihí akọ-na-uche n'ebe Chineke nọ, na-ahụ ahụhụ nke nēzigh-ezi" (I Pita 2:18, 19). Anyi gaanata ụgwọ-ọlụ dị ukwu kari n'Eluigwe maka ihe niile anyi huru ahụhụ banyere ha n'ụwa a, naenwetaghị ụgwọ-ọlụ ọ bula -- naenwetaghị maobu nááni. "I mere nke oma" – kari ka anyi gaenweta n'ihe wetara anyi ụgwọlụ n'ụwa a.

Jisọs siri: "Lezieni anya ka umu ghara ime ezi-omume umu n'iru madu, ka ha we kiri unu: ma unu emegh otú a unu enwegh ụgwọ-ọlụ n'ebe Nna-unu nke bi n'elu-igwe nọ" Matiu 6:1). Ihe ọ bula anyi naeme ọ buru na anyi naeme ya maka otuto nke mmadụ, anyi naenwetazu ụgwọlụ anyi n'ụwa a. Ka anyi naaluru Jisọs ọlụ, naemeghi mkpotu ọ bula, eleghiana naekweghi ka mmadụ hu anyi anya, ka anyi we nwe akụ n'Eluigwe.

Dị ka Anaaluru ya Onyenwe anyi

Ọtutu mgbe ọ naabu ihe siriike na mmadụ onye naaluru onyeozo ọlụ puru inwe mmetuta na ya dika ọ naaluru ya Onyenwe anyi. Mgbe Pọl degara akwukwo nye ndi Efesos, o we sị: "Ndi-orù, werenu egwu na ima-jijiji nāna nti okwu ndi bu ndi nwe-unu n'uzọ anu aru, nime afọ-ofufo nke obi dika unu nēmere Kraist; ... were-kwa-nu obi-oma nabu orù, dika ọ bu onye-nwe-ayi ka unu bu orù-Ya, ọ bugh kwa madu" (Ndi Efesos 6:5-7). Chineke naamazu ihe niile anyi naeme. Ọ nahuzu nsogbu niile anyi naagafe nime ha, ma kwekwa nkwa na Ya agaghị esi n'ebe anyo nọ wezuga onwe Ya maobu rapu anyi na Ya ga enye anyi ụgwọlụ anyi maka ezi ọlụ niile anyi ma ọ buru na anyi gaeme dika anyi naemere ya Onyenwe anyi.

Mgbe Pọl degara ndi Galetia akwukwo, o we sị: "Ma ike agwula ayi n'obi n'ime ihe oma: n'ihí na ayi gēweta ihe-ubi mgbe oge-ya ruru, ma ayi adagh mba." O tinye kwara: Ka ay nālu ezi ihe n'ebe madu nile nọ, ma ka ayi nālu ezi ihe karisia n'ebe ndi ezi-na-ulọ nke okwukwe ayi nọ" (Ndi Galetia 6:9, 10).

Ụfọdụ mmadụ naeche na o kwesighi ka ha rubere onye obia sis n'ọlụ o goro ha dika ha naerubere onye ha na ya nọ n'otù chọchị isi n'ọlụ. Ma o kwesiri ka anyi naedebere onweanyi n'uzọ kwesiri ntukwasioji na irubeisi n'ọlụ. Pọl onyeozí dorọ ndi Kraist akananti ka anyi "nāgharanu idi ọbọ" (Ndi Rom 12:11). Ọ buru na anyi naerubere ndi enyi anyi isi n'onodu ha, anyi na ha gaadi n'udo rue ogologo mgbe, ngozi nke Chineke ga adikwasị kwa n'aru anyi.

Chineke nwekwara okwu nye ndi na ewe mmadụ n'ọlụ. "Ndi-nwe-madu, nēnye-kwa-nu ndi-orù unu ihe ziri ezi na nke ra nrata, ebe unu matara na unu onwe-unu nwe-kwara otù onye nke bu Onyenwe-unu n'elu-igwe" (Ndi Kọlọsi 4:1). Ndi na ewe mmadụ n'ọlụ ma ha adighi eme ihe ziri eze gaata ahụhụ maka ajoomume ha n'oge ikpe nke Chineke. (Jemes 5:1-6).

Iwu Olaedo Ahu

Mgbe Jisọs nyere anyi ihe anyi kpọrọ Iwu ọlaedo, Ọ siri: "Ya mere ihe nile, ka ha ra, bú nke unu nāchọ ka madu nēme unu, nēme-kwa-nu madu otú a, unu onwe-unu" (Matiu 7:12). Ọ siri: "madu" nke mejuputara onye ọ bula ndi nwoke, ndi nwanji na umu ntakiri ndi si n'obodo di icheiche, ndi nsọ na ndimmemhie.

Ekwuwo ya na ọ buru na mmadụ niile enwe mkpebi n'iso iwu Olaedo a nsogbu niile nke di n'ụwa a kwasisiworí n'otù ụbọchị. Agụụ ichi isi agaghị adi kwa ozo, mmasi imejo ndiozo ka ewe nweta uru nke onweonye agaghị adikwa ozo. Ndi baraba agaghị emegide ndi ogbenye; onye na ewe mmadụ

n'ọlụ agaghị eme ka onye ewere ọlụ lụọ ọlụ kari ka o kwesiri ilị; onye ewere ọlụ gaenye onye were ya ọlụ ihe niile kwesiri ya, na kari kwa ma ọ buru na o new ike. Umunne ndi nwoke, na ndi nwanyi agaghị enwe esemokwu; ndi bu di na nwunye gaeji ihun'anya na nsopuru naemeso onweha. Nkewa na mgbasa nke di na nwunye agaghị adi kwa ozọ, agaghị enwe kwa umu ana ahughị n'anya. O gaghị abu uwa juputara n'obiuto? Nke ahụ bu udi uwa nke Jisọs gaachọ ka anyi biri nime ya. Nke a bu ihe mere O jiri nye anyi iwu ndia maka ibindu anyi.

AJUJU DI ICHEICHE

- 1 Gini bu ihe mbu na ihe ukwu enyere n'iwu?
- 2 Gini bu ihe nke abuo nke yiri ya?
- 3 Ko akuko banyere ezigbo onye Sameria ahụ.
- 4 Gini mere onye Sameria ahụ jiri buru ezi onye agbataobi?
- 5 Gini ka Chineke kporo onye ahụ siri na ya huru Chinee n'anya ma o hughị onye agbataobi ya ma obu nwanna ya n'anya?
- 6 Ole otu o kwesiri ka anyi naemeso ndi were anyi n'olu?
- 7 Kwuputa kwa Iwu Olaedo ahụ ozọ.
- 8 Gosi onodu gaadi n'awa ma asi na mmadu niile naebi ndu n'usoro Iwu Olaedo ahụ si di.